

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 3. oktober 1946.

Nr 38

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 28. septbr.

Påny en uværsuke med lite fiske.

Fetsild og småsildfisket fortsatt meget smått.

Fiskerne får kr. 7.50 pr. kg for hummer i Austagder.

Fisket i uken som endte 28. september var sterkt uværshindret unntatt Nord-Norge. Sildefisket er om mulig ennå mindre enn før, men det tas på ny noen mindre garnfangster i Troms. Brislingfisket fortsatte i Sogn og har også gitt til dels gode fangster i Hardanger. Bankfisket lå nede på grunn av været, likeledes håbrandfisket. I Aust- og Vest-Ågder er der overflod på småmakrell. Det går bra med hummerfisket, og de priser fiskerne oppnår er gode.

Fetsild- og småsildfisket.

Det har på ny slått til med en del garnfiske i Troms. Fisket tok til på ny fra midten av forløpne uke og foregår nå med drivgarn og settegarn på Kvefjord og Kasfjord i Troms, med fangster på opp til 30 hl. Dessuten fiskes det med settegarn i Bjerkvik i Ofoten med fangster på 1 til 7 hl. Deltakelsen i garnfisket er ikke overveldende og særlig store kvanta blir det ikke av fisket, men varen er fin salte vare — 40 pst. sild under 13 stk. pr. kg og 60 pst. 13/19 pr. kg.

I Sør-Trøndelag gikk det trådt med fisket. Ukefangsten var på 815 hl fettsild og 660 hl småsild.

I Møre og Romsdal ble det anmeldt et steng på 150 hl småsild tatt i Vinjeøra.

Sør for Stad er sildefisket helt ubetydelig. Der er ikke en gang til dekning av torgbehovet.

Brislingfisket.

Det har gjennom uken foregått litt kasting i Sogn ved Årdalstangen og Marifjora, men fangstene har hver for seg vært mindre enn før. Ukefangsten kan komme opp i ca. 3000 skjepper. Natt til fredag 27. september slo det til med fiske i Jondal i Hardanger. Et enkelt lag tok i tiden fredag til mandag 2200 skj., og natt til mandag hadde dessuten 5 andre lag fra 100 til 400 skjepper hver. Dertil er der blitt kastet 3—400 skjepper i Mauranger. Fangsten i Hardanger fra fredag til mandag blir på ca. 3500 skjepper til sammen.

Hermetikkindustrien oppgir sitt råstoffmottak pr. 21. september til 570 838 skjepper primavare, hvorav

559 863 skjegger brisling og 10 975 skjegger blanding og 16 032 skjegger brisling og 202 skjegger blanding. Tilsammen blir råstofftilgangen 587 072 skjegger mot 341 610 skjegger samtidig i fjor.

Sildefisket ved Island.

Der er nå anmeldt innklarert 94 fartøyer fra Island med tilsammen 68 914 tønner sild, hvorav 9218 skarp-saltet, 30 430 hodekappet, 4077 matjes, 17 332 krydret, 7834 sukkersaltet og 23 tønner annerledes behandlet. Der ble som før nevnt utklarert 174 fartøyer. Samtlige skal visstnok være hjemkommet, men det tar tid før oppgaver over de enkelte fangster kommer inn.

Bankfisket.

Det var uvær i uken og fisket på Møre og Vestlandet er deretter. For Møre og Romsdal rapporteres en fangstmengde inklusive krabbe på 88 tonn, hvorav nevnes 7,7 tonn lange, 11 tonn brosme og 11,4 tonn kveite. Måløy ble tilført et ubetydelig kvantum fisk.

Fra Tromsø meldes at det nå er skralt med kveite på Fugløybanken og de nærmeste nordfor liggende felt. For å få kveite av betydning må en østenfor Nordkapp. I sste uke ble det tilført Troms 131 tonn fisk, hvorav 5 tonn torsk, 99 tonn sei, 2,7 tonn brosme, 8,7 tonn hyse, 10,7 tonn kveite, 3,4 tonn flyndre og 0,6 tonn steinbit. Seien var snurpesei som ble tilført fra Vest-Finnmark.

Finnmark: Det har etter foreliggende oppgaver gått bra med seifisket i Vest-Finnmark i det siste. Avsetningen av fisk overhode skal nå gå lettere i Finnmark. Der er i fylket anmeldt fisket fra 23. juni til 21. september tilsammen 5509 tonn, hvorav 301 tonn torsk, 238 tonn hyse, 4315 tonn sei, 26 tonn brosme, 243 tonn kveite, 242 tonn flyndre og 143 tonn steinbit. Av fisken er der saltet 4350 tonn, hvorav torsk 208 tonn, sei 3948 tonn. Der er hengt 37 tonn og anvendt fersk 1122 tonn. Der oppgis tilvirket 1001 hl tran, som synes svært lite.

Rusefisket.

Det går fortsatt bra med fisket, som ytterligere ventes å ville ta seg opp i oktober. I siste uke ble det tilført Mosjøen 18 000 kg, Trondheim 28 000 kg og Bergen 28 000 kg levende torsk.

Makrellfisket.

Fra Kristiansand S berettes det på ny om stor overflod på småmakrell — kult — 6—7 stk. på kiloen

både i Vest- og Aust-Agder, hvor fisket foregår med snurpenot i skjærgården. Uketilgangen til Kristiansand S anslås til 150 000 kg og der er så rikelig med fisk at kjøperne skal ha bedt fiskerne å stoppe driften en tid. Der er ikke avsetning på alt det som fiskes. Publikum tar til å bli kjed av makrell nå. Samtidig meldes det om et oppsving i fisket etter lyr — uketilførselen for Kristiansand var på 5000 kg.

Krabbefisket.

Fra Møre meldes denne uke tilført 56 000 kg krabbe (til Brattvåg), til Måløy 26 000 kg og til Bulandet 32 500 kg. Alt er levert til hermetikk.

Hummerfisket.

Det berettes at det går bra med hummerfisket i Aust-Agder, Vestfold og Telemark. Tilgangen på hummer til Kristiansand S hittil kan dreie seg om 25 000 kg og betydelig partier er allerede blitt eksportert til Holland og Belgia. De priser som fiskerne oppnår må anses som meget tilfredsstillende — kr. 7,50 pr. kg. Det er de gode eksportpriser som er avgjørende i dette tilfelle. Fra Kristiansand S berettes at man har prøvetransportert et parti hummer på 2400 kg i fly til Holland. Det tok 9 timer fra hummeren ble tatt av park på Sørlandet til den på ny ble plasert i park i Holland, men resultatet var hverken verre eller bedre enn ved transport pr. fartøy som pleier å strekke seg over 2½ døgn, men selvsagt meget dyrere.

Håbrandfisket og sildeutrålingen på Fladengrund var fullstendig hindret av været i siste uke, men nå er fartøyene gått ut.

Vi ber

alle bedrifter i fiskebransjen om å sende
bilder fra sitt virke. — Båter, redskaper,
fiskebruk, fabrikker, — alt interesserer.

Fiskets Gang

Litt av hvert.

hurtigere fiskerigjenreiseing på sjø enn land: Sjefen for rindmarkskontorets fiskeriavdeling, herr Gregusson, sier blant annet til »Folkeviljen«, Harstad:

»Vi har selv følelse av at gjenreiseing er gått fortere på sjø enn på land, om en kan si det slik. Det har vært vanskelig å få fiskebrukene i stand. Det er også det fortvilte, at når man får opp et provisorisk bruk, er det ikke sikkert man får det i gang. Det har vært mangel på arbeidskraft og litt av hvert annet. Vi har fått tingene på plass, men på dette vis er det ikke sikkert det har virket likevel.

Settisket for eksempel har gått oss forbi. Man har ikke fått avtanking av fisken i land selv om brukene stod ferdig. Dette følger av et samspill av forskjellige årsaker. Enkelte kjøpere har vist stor vilje til å kjøpe, mens andre har vist liten vilje. Og arbeidskraften er problemet som går igjen over alt. Fiskebrukene kan ikke betale de samme lønninger som gjenreiseing og dertil er det bare »jobber« med uskearbeid, ikke fast beskjeftigelse.

Herr Gregusson skal ennå lede avviklingen en tid framover. Han regner med å avslutte ved utgangen av denne måned, og da skal han som kjent overta stillingen som direktør for rindbanken i Bodø. Kontorene der blir ferdige om 14 dagers tid, og så gjelder det å finne seg et husvære til det blir bygget.

Problemet ikke-yrkesfisker i makrell-doringen: Østlandske Fiskeriselskap har i styremøte behandlet deltakelsen i makrelldoringen under sesongen. På møtet ble det framholdt at det måtte treffes foranstaltninger for å bremse deltakelsen fra de som ikke er yrkesfiskere. Det er en kjensgjerning at mange steder består halvparten av deltakelsen i folk som har annet arbeid. Under debatten uttalte Abraham Hansen fra Risør:

»Det som har bevirket at dette kommer opp er naturligvis det kaos vi kom opp i i år, da det ble stopp i fisket i den beste dorgetiden. Den utvikling som vi er kommet inn i må stoppes. Alle som har en motorsjette skal naturligvis til å dorge makrell. Det bygges jo stadig nye sjekter og flere og flere kaster seg inn i fisket. Folk i andre fag kaster sine redskaper — både snekkere og skomakere, og alle som arbeider på skift passer på å ta seg fri så de kan komme ut etter makrellen. Det går ikke å la dem få minstepris. De må stoppes. De som har godt betalt arbeid må ikke få lov til å gå ut på fiske. Vi som er fiskere kan ikke komme opp på en hvilken som helst arbeidsplass og forlange å få arbeid. Dette vil tilta etter som motorsjektene antall øker. Bare i sommer har vi fått 20 nye motorsjekter hos oss i Risør. Både Østlandske og Makrellaget må gå inn for å få satt en stopper for dette.»

Etter det som framgår av referatet vil saken bli opptatt til behandling av Norges Makrellag. (Utdrag av referat i »Vestlandske Tidende«, Arendal).

Fladengrundfisket: I følge »Farsunds Avis« lå der den 20. september over 50 svenske Fladensildtrålere på Farsunds havn for uvær. De hadde ligget der i nesten

en uke. Det var en stor og mektig flåte med moderne utstyr, sier avisen, men bare 1/10 av den flåte som hører hjemme på den svenske vestkyst.

Eksporten av ål: »Haugesunds Dagblad« skriver at eksporten av ål til England kom sent i gang i år. Forsinkelsen dreier seg om en måneds tid, noe som ikke vil gjenta seg til neste år.

Til gjengjeld har prisene vært tilfredsstillende, og engelske importører har tatt imot alt som er levert fra Norge, og det dreier seg i år om ganske store kvanta.

Fisket er slutt for i år, men det er fremdeles en del ål på lager som vil bli skipet til England med det første.

De fiskere som har drevet ålefisket i år, er stort sett meget vel fornøyet med sesongen. Fiskerne har fått kr. 2,50 pr. kg, og arbeidet har vært lønnsomt fordi ålebestanden har vært stor i år.

Det har i sommer blant den oppfiskete ål ikke vært konstatert særlig mange tilfelle av den meget ondartete rødsyken, en soppsykdom som angriper ålens slimhinder, med det resultat at den dør etter en tids forløp. Sykdommen er meget smittsom og sis å henge sammen med den sykdom som angrep ålegraset for noen år siden.

Kveitefiskeekspedisjon til Grønland fra Grimsby. Det første fiskefartøy fra Grimsby som opptar linefisket etter krigen er »Consbro«, tilhørende Crampin Steam Fishing Company. Fartøyet er avgått til fiskefeltene ved Grønland. Fisketuren betegnes som eksperiment.

Da de fiskegrunner turen går til ikke har vært beskattet på 7 år kan det bli en stor og hurtig kveitefangst. »Consbro« ventes å bli borte 4 til 5 uker.

Ut- landet.

Det danske trålsildfiske.]

»Dansk Fiskeritidende« forteller at trålsildfisket med basis i Esbjerg har gitt lovende resultater i år. Fisket fra Esbjerg har alene i august gitt et utbytte på ca. 500 tonn sild, og hertil kommer 300 tonn som er innbrakt til Skagen og Hirtshals. Silden er blitt tatt på Fladengrund og delvis innbrakt saltet i tønner, delvis lettsaltet løs i lasten. I forbindelse med trålsildfisket har det også vært tatt bra fangster av størje. Kvantumet i august er på 125 tonn.

Innskrenkning i sildefisket i Clydeområdet.

I følge »Fishing News« har Herring Industry Board behandlet et spørsmål som nylig er oppstått i Clydeområdet på grunn av ilandbringelse av meget småfallen sild. Der har til dels vist seg umulig å bli av med denne sild, fordi der er liten etterspørsel etter den og dertil er den mindre holdbar.

The Board har nå utsendt et direktiv som forbyr salg av sild som teller flere enn 500 individer pr. kurv å en

Ilandbrakt fisk til Tromsø i tiden 1. januar til 21. sept. 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Iset	Saltet	Filét
	kg	kg	kg	kg
Torsk	2 234 639	405 120	1 686 927	142 592
Sei	848 301	9 790	487 106	351 405
Lange	8 217	—	7 657	560
Brosme	202 250	—	201 650	600
Hyse	108 995	78 316	30 679	—
Kveite	426 883	426 883	—	—
Gullflyndre, rødsp.	57 916	57 916	—	—
Smørflyndre	990	990	—	—
Uer (rødfisk)	6 345	5 045	1 300	—
Steinbit	115 360	115 360	—	—
Makrellstørje	1 364	1 364	—	—
I alt	4 011 260	1 100 784	2 415 319	495 157

Ilandbrakt fisk til Måløy og omegn i tiden 1. januar til 21. sept. 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Fersk	Saltet	Hermetikk
	kg	kg	kg	kg
Torsk	473 949	458 949	—	15 000
Sei	806 594	745 594	—	61 000
Levende sei ...	46 500	46 500	—	—
Lange	990 862	513 112	477 750	—
Brosme	345 627	304 877	40 750	—
Hyse	45 151	45 151	—	—
Kveite	47 784	47 784	—	—
Gullflyndre ...	5 700	5 700	—	—
Annen fisk	2 700	2 700	—	—
Håbrand	45 180	45 180	—	—
Pigghå	91 686	91 686	—	—
Makrellstørje ..	1 900	1 900	—	—
Hummer	23 460	23 460	—	—
Reker	14 990	14 990	—	—
Krabbe	116 200	—	—	116 200
I alt	3 058 283	2 347 583	518 500	192 200

kvart cran. Direktivet gjelder et område øst og nord for en linje trukket fra Mull of Kintyre til Mull of Galloway, og gjelder i tiden 24. september til 31. desember.

Det skotske sildefiske.

En representant for Danmarks Fiskeridirektorat, ingeniør Frode Bramsnæs, har besøkt Skotland under sildefisket, og har gitt »Fredrikshavns Avis« en del uttalelser som vi gjengir.

På grunn av transportvanskeligheter og mangel på tomtonner og arbeidskraft var man under det skotske sildefiske engstelig for å få større fangster enn man kunne fordele og myndighetene begrenset derfor antallet av drivgarn i lenkene til 60% av det normale.

De ilandbrakte fangster ble fordelt gjennom ministeriets representanter i hver havn. Ferskmarkedet og silderøkeriene ble tilgodesett først, hermetikkfabrikkene deretter og salterne sist.

Fangstutbyttet har vært noe skuffende. Det meste av silden er blitt solgt i fersk stand og til røking — lite til salting. Det er saltene i England og Skotland som mener at silde-salting i Storbritannia er en hendende næring, som selv når silde- og tønnetilgangen blir stor nok, ikke når tilbake til førkrigsnivå. Det er nå svært få som har interesse for å lære bøkkerhåndverket, og kvinnelig arbeidshjelp til sildeganing er meget vanskelig å få.

En unntakelse med hensyn til fangstutbyttet danner Shetlandsøyene. Der har det vært sild nok, men øyene ligger så langt fra markeds plassene, at der ikke blir noen større fersksildomsetning. Fangstene må her tilvirkes.

Også her har tønne-mangelen vært sjenerende. Imidlertid er der på Lerwick blitt bygget et fryseri, som hurtigfryser silden og har en kapasitet på 15 à 20 tonn pr. døgn. På Lerwick bygges det dessuten et anlegg for tørring av sild. Silden skal fileteres på maskin, kokes, males og tørres. Tørringen skal forgå i trådnettkasser i en luftstrøm av temperatur 75° C. Metoden er gjennomprøvet og der skal framstilles et produkt, som vil være holdbart i lukkede bokser. Det er meningen å eksportere produktet til Afrika og Asia. Anleggets kapasitet vil bli 20 tonn fersksild i døgn. Utbyttet av tørret produkt avhenger av fettprosenten i silden.

På Shetland har det i år også vært opparbeidet sild i sildemelfabrikk, og dessuten har sildepartier vært gjenstand for såkalt »klondyking«.

Ved »klondyking« strøs fersksilden med salt, så at saltet kommer i berøring med samtlige sild. Silden pakkes i kasser, og til 45 kg sild brukes ca. 15 kg is. Ismengden, som for øvrig er avhengig av årstiden, legges i 2 lag i kassene — ett midt i kassen og ett i toppen. Silden sendes som før krigen fortrinnsvis til Tyskland.

Praktiske forsøk med større maskestørrelse i trål.

Under den konferanse som ble avholdt i London i vår angående overfiske i Nordsjøen, ble det blant annet foreslått å fastsette større maskevidde i trål. Forslaget gikk ut på utvidelse av maskevidden fra 70 og 105 millimeter til 80 og 110 millimeter — sistnevnte for Islandsbankene og øvrige nordlige farvann.

I »Fishing News« for 21. september fortelles det at trållerederiet The Markham Cook Company i Grimsby har foretatt en rekke eksperimenter med de forskjellige maskestørrelser. Fem eller seks av rederiets trålere som fisker i de vestlige farvann av det sentrale nordsjøområde, benyttet en trål hvis bunnparti og fiskepose hadde masker på 4½ tomme eller omtrent 105 millimeter, motsvarende den maskestørrelse som ble fastsatt for nordlige farvann i 1937. På den annen side fisket 4 av rederiets trålere med maskestørrelse for nevnte nordsjøområde som fastsatt i 1937 og fremdeles gjeldende på 70 millimeter. I det vestlige sentralområde av Nordsjøen består fangstene hovedsakelig i torsk av middels størrelse (i England benevnt sprag), hyse og flyndre.

Resultatet av eksperimentene er basert på iakttagelsen av fangststed, fangstturenes varighet, antall halinger, kvantum

styrtet undermålsfisk (beregnet i kurver), antall timer anvendt til trålingen, fangstmengde (utflosset), antall kasser av hver fiskesort, og til slutt fangstverdien i pund sterling, gjennomsnittsverdi pr. dag og pr. tråltid.

Gjennomsnittsberegningene viste at trålerne som fisket med størst maskevidde hadde bedre resultater enn de som fisket med den i 1937 bestemte maskevidde. Gjennomsnittsverdien av fangstene tatt med 105 mm maskevidde ble £ 2291 pr. tur, og den gjennomsnittlige totalfangst 901 kasser fisk på 30 halinger sammenliknet med £ 2100 og 864 kasser fisk på 41 halinger med 70 mm maskevidde.

Tråling med stor maskestørrelse ga £ 19 pr. tråltid mot £ 17 med liten. Differansen med hensyn til styrtet undermålsfisk var bemerkelsesverdig. Under tråling med 70 mm maskevidde ble det gjennomsnittlig styrtet 37 kurver undermålsfisk pr. fangsttur mot knapt en kurv med stormasket trål.

Dessuten samlet den stormaskete trål mindre bunn-rusk som stein etc. enn den småmaskete, nemlig gjennomsnittlig 42 kurver mot 105 kurver. Disse slående resultater viser med hvilken avgjort fordel det kan fiskes med stormasket trål i Nordsjøen under de nåværende forhold. Den eneste sort småfisk som ble tatt var tunge på under 225 gram.

Mr. James Darkins som er skipper på tråleren »Salvini« underbygger ytterligere konklusjonen med følgende uttalelse om trålen med 105 mm maskevidde. Den er lettere av vekt, dermed lettere å behandle. Den åpner seg villig, tillater lengre tråltrekk i løpet av et bestemt tidsrom, og yter mindre motstand i sjøen under trekket. Skipper Darkins tok på en fangsttur til Barentshavet med tråleren »Northern Sun« med en 4½ tommers trål mer fisk samtidig og i samme farvann enn 2 andre trålere som benyttet trål med 70 mm maskevidde. Darkins rapporterte ytterligere at kvantumet av undermålsfisk var bagatellmessig, idet det ikke overskred 2000 kg på hele turen, mens han før krigen i samme farvann og med 70 mm maskevidde stadig måtte styrte store mengder undermåls hyse. Han bemerket også at småhyse unnslett fra trålen under innhalingen, hvilket hører til sjeldenhetene under innhaling av trål med liten maskestørrelse.

Resultatene som bygger på praktiske eksperimenter utført av fagfolk under ensartete fiskeforhold utelukker alle innvendinger. Resultatene innebærer at der oppnås større fangstutbytte med stor maskevidde, samtidig som man oppnår å beskytte og bevare småfisken. Ytterligere innebærer den stormaskete trål en arbeidslettelse i selve fisket, dertil mindre slitasje på maskineriet og minsket bunkersforbruk.

Det hollandske sildefiske.

Under det hollandske sildefiske, hvis sesong begynner 1. mai, er der inntil 14. september ilandbrakt 107 640 ½ tønne matjessild, 49 632 tønner fullsild (volle haring), 117 799 tønner steurharing (noe magrere kvalitet som fanges langs den engelske kyst helt nordover til Shetland), 3323 ½ tønne yle haring (mager sild, som fanges under sildestimenes retur fra Nordsjøen gjennom kanalen), og dertil 5725 tonn sild ilandbrakt i fersk stand. All salting foregår for øvrig ombord, og fangstene dreier seg således om fiskepakket vare eller ca. 13/16 ifylte tønner.

Fisk brakt iland i Møre og Romsdal fylke 1946.

Fiskesort	I uken		
	Fra 1/1-14/9	Fra 15/9-21/9	Fra 1/1-21/9
	kg	kg	kg
Torsk	551 592	881	452 473
Sei	2 199 634	966	2 200 600
Lyr	7 565	—	7 565
Lange	8 173 206	19 733	8 192 939
Blålange	42 020	—	42 020
Brosme	1 535 827	15 169	1 550 996
Hyse	356 930	2 456	359 386
Lysing, kolmule . .	1 380	—	1 380
Kveite	551 169	31 732	592 901
Gullflyndre, rødsp.	34 190	1 466	35 656
Smørflyndre	13 290	—	13 290
Ål	20 848	1 935	22 783
Uer (rødfisk)	485	—	485
Steinbit	1 582	—	1 582
Breiflabb, ulke . . .	6 050	—	6 050
Skate, rokke	400	—	400
Annen fisk	20 050	2 500	22 550
Håbrand	74 179	—	74 179
Pigghå	15 140	—	15 140
Makrellstørje	3 337	—	3 337
Hummer	30 551	—	30 551
Reker	29 178	820	29 998
Krabbe	136 402	75 000	211 402
I alt	13 715 005	152 658	13 867 663
Herav til:			
Ålesund	8 222 539	58 891	8 281 430
Kristiansund N . . .	1 134 561	58 655	1 193 216
Smøla	487 441	—	487 441
Bud—Hustad	470 788	—	470 788
Ona—Bjørnsund . . .	948 855	1 412	950 767
Bremsnes	1 334 840	—	1 334 840
Lever hl	5 424,5	38	5 462,5

Markedsnytt.

Ferskfiskkvoten til Storbritannia fra 30. sept. til 28. oktober:

I tiden 30. september til 28. oktober ukentlig 200 tons flatfisk som hittil, plus hyse, torsk og torskerogn. Dessuten utelukkende til London flådd pigghå, hvorfor maksimalprisen er 9/2. Medlemmene av importørenes landsforening bærer tiprosenttollen bare for reker, ikke for fisk.

Britiske Ambassade, Oslo, har i skrivelse meddelt Fiskeridepartementet å ha mottatt følgende telegram fra Ministry of Food, datert 23. september 1946, som i oversettelse har følgende ordlyd:

1. Maksimumskvantumet av fersk fisk i kasser som kan importeres til Storbritannia er blitt ordnet for tiden fra 30. september til og med 28. oktober 1946. I denne periode vil maksimumskvantumet av norsk ferskfisk i kasser som kan ilandføres i Storbritannia utgjøre 200 tonn ukentlig.

Averter i Fiskets Gang!

2. I samme tidsperiode vil bare følgende fiskesorter bli tillatt, nemlig: torsk, torskerogn, hyse, flyndre, slettvar, kveite, lomre, tunge og piggvar. Dessuten kan flådd pigghå sendes utelukkende til London.
3. Av det tillatte ukentlige totalkvantum må ikke mer enn 50 % sendes til London.
4. Forsendelse kan skje til fiskehandlere hvor som helst i Storbritannia.

Senere meddeler Britiske Ambassade, Oslo, at torsk tillates kun importert *med hode* i nevnte periode.

Engelsk mål og vekt omgjort til norsk:

1 pund	=	0,454 kg
1 cwt	=	50,8 »
1 stone	=	6,35 »
1 cran	=	170,47 liter
1 gallon	=	4,54 »
1 tonn	=	1016 kg
1 barrel	=	121,2 liter

Sommer- og høstfisket i Finnmark. Fisk ilandbrakt i Finnmark fylke i tiden 23. juni—21. sept. 1946.

Fiskesort	Fangst- mengde	Anvendelse			
		Saltet	Hengt	Iset	Filet
	kg	kg	kg	kg	kg
Torsk.....	300 889	207 756	13 700	77 703	1 730
Hyse.....	238 334	32 111	3 657	202 566	—
Sei.....	4 314 570	3 947 825	17 315	349 430	—
Brosme.....	26 467	20 706	2 499	3 262	—
Kveite.....	243 311	—	—	243 311	—
Flyndre.....	242 084	—	—	242 084	—
Steinbit.....	143 744	141 834	—	1 910	—
I alt	5 509 399	4 350 232	37 171	1120266	1 730

Obs.! I forbindelse med fisketallene oppgis i samlet leveringsmengde 4269 hl. Ennvidere oppgis 1001 hl damptran og 59 hl lever til annen tran.

Norsk trålfiske.

Endringer som krigen har ført med seg.

Etter pressedebatten å dømme står trålerspørsmålet nå i fare for å komme ut i samme belysning som i slutten av 1930-årene, da den ene påstand stod steilt mot den andre. En slik utvikling ville være meget beklagelig. Trålerspørsmålet er et av de mest kompliserte økonomisk-sosiale problem som fiskerinæringen har stått overfor i nyere tid. Å framstille løsningen som en soleklar ting virker derfor uheldig, enten det nå skjer fra »trålers tilhengere« eller fra dens »motstandere«.

Trålerspørsmålet har ofte lidd den vanskelige at det er blitt tatt ut fra den sammenheng hvor det egentlig hører hjemme og behandlet isolert. Ja, en har ofte slått ned på et ganske bestemt moment og diskutert dette uten sammenheng med omgivelsene. En slik utvikling er meget uheldig.

Ingen kan skyve utviklingen tilbake. I 1940-årene er det vokset fram forskjellige nye momenter som tilsammen gjør at situasjonen nå er en annen enn da krigen begynte.

Mellomkrigstidens økonomiske politikk var bl. a. preget av hensynet til den store arbeidsledighet. Nå råder det stor mangel på arbeidskraft i de fleste yrker, og en del av det sosiale moment er således borte. Vi er nødt til å stoppe opp og resonere over produksjonsapparatet, se om det er noen om-

råder hvor det er mulig å spare arbeidskraft ved hjelp av en høyere eller en bedre teknikk. Først når all arbeidskraft er utnyttet på den måten som gir størst produksjon pr. arbeidstime, er gjenreisningen av landet gjennomført helt ut.

Det er også flere andre forhold som gjør seg gjeldende. Fiskeripolitikken i 1930-årene var meget strekt preget av de store vansker som norsk eksport av fiskeriprodukter hadde å kjempe med. Selv om det selvsagt alltid oppstår visse spenningsforhold når det gjelder priser på de utenlandske markeder, må en i det store og hele kunne si at eksportvansker ikke eksisterer på samme måte som i 1930-årene. Store områder av verden er gjennom krigsårene blitt så utarmet for lager og for produksjonsmuligheter at de nå trues av sultedøden. Handelsavtaler med de store hjelpeorganisasjoner og de allierte myndigheter i de okkuperte landområder, gjør det mulig å avsette alle de norske fiskeriprodukter som vi ikke har bruk for selv. Det er mulig at dette bare er en forbigående situasjon. Enkelte forhold tyder på det.

På den annen side må en ikke være blind for at Forente Nasjoner nå gjennom sin ernæringsorganisasjon har tatt opp til behandling på bred basis spørsmålet om en langsiktig ernæringspolitikk i verden. I organisasjonens foreløpige målsetting finner

en således en uttalelse om at ingen skal lide nød. Ernæringsbehovet er det primære, men dette var i mellomkrigstiden langt fra dekket. Ernæringsbehovet må derfor danne utgangspunktet for den politikk som skal føres overfor de matproduserende næringsveier. Jordbrukspolitikk og fiskeripolitikk blir på den måten nærmere knyttet til en reell behovsvurdering, og dersom slike synsmåter kan få slå igjen, vil det igjen i en lang framtid være uoverskuelige muligheter for eksport av norske fiskeriprodukter.

Til slutt i disse innledende bemerkninger, skal nevnes enda et forhold. Mange av tiltakene i mellomkrigstiden, særlig i 1930-årene, hadde sterkt preg av midlertidighet. Hele situasjonen ble sett på som en akutt krise, som en håpet å komme ut av før eller senere. Nå har vi fått den mer på avstand, kan mer se linjene i utviklingen, se at mange av tingene betydde overgang til noe nytt, avskjed med gamle forhold som vi aldri kommer tilbake til. De finansielle vansker fiskerne kom i etter forrige krig, la en klam hånd om utviklingen. Fiskerne var derfor særlig dårlig rustet å møte depresjonen omkring 1930 og de restriktive tendenser som gjorde seg gjeldende i utenrikshandelen etter 1930.

På denne bakgrunn kan en bedre forstå fiskeripolitikken i mellomkrigstiden. Situasjonen nå gjør det imidlertid ikke bare mulig men også nødvendig å vurdere det hele på ny og en rasjonalisering blir det da også skapt muligheter for gjennom den mer sosialpolitiske betonte økonomiske politikk som en etterhvert er slått inn på. En kan bare nevne alle trykdeordningene som er under emning, det helt nye prinsipp for finansiering som er gjennomført ved husbanken, og den familievennlige linje som er skissert for statens støttepolitikk.

Det menneskelige moment. Hensynet til arbeidskraften. Sosiale konsekvenser.

Hvis avsetningsmulighetene er begrenset, gjelder det å fiske så billig som mulig og levere den best mulige kvalitet. For så vidt er det alltid en tilskynelse til å fremme enhver form for rasjonalisering. Akkurat dette moment har da også vært fremme i den offentlige debatt.

Da trålfiske med større båter ble forbudt, var hensynet til de sosiale konsekvenser av vesentlig betydning. Avsetningsmulighetene var begrenset, og der forelå ingen muligheter for å sysselsette på annen måte den store befolkning av kystfiskere som ville

blitt berøvet sine markeder, dersom trålfisket var blitt tillatt. Konkurransen i pris og kvalitet hjalp nemlig ikke som før i kampen for utvidelse av markedene. Å tillate tråling ukontrollert med ett slag, kunne bli like så uheldig som plutselig å kaste overbord all tollbeskyttelse for den norske industri. Det ville bety en radikal endring i de strukturelle forhold som etter hvert hadde innarbeidet seg.

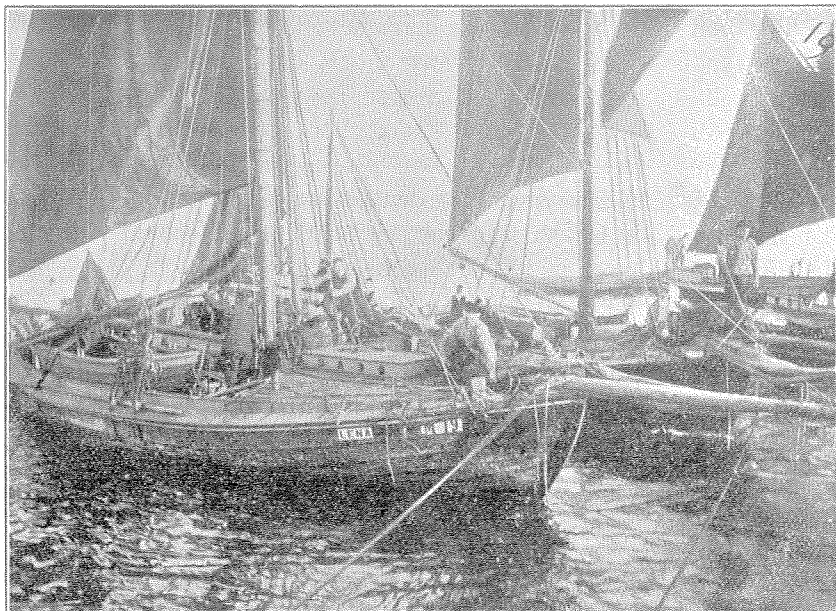
For å få en fullstendig oversikt over den sosiale side av trålerspørsmålet i Norge, må vi blant annet vite hvor mange fiskere vi egentlig har, og hvilken rolle fiskeriene spiller for deres økonomi. De oppgaver som hittil foreligger, er meget usikre. Det er derfor planer om å holde en omfattende erverstelling.

De grove trekk er likevel klare nok. For 70—75.000 mennesker har fisket så stor betydning at vi kan si at de tilhører dette yrke. De personlige forutsetninger, den økonomiske evne, den faktiske utrustning kan være forskjellig, men de er alle fiskere.

Som vi har sett, er et av særdragene i norsk fiske i dag at bare en mindre del av fiskerne driver sjøen året rundt. Det er sannsynlig fremdeles bortimot 40.000 fiskere som har jordbruk enten som hovedyrke eller som biyrke ved siden av fiske. Ved siste folketelling i 1930 var det over 40.000, men dersom utviklingen i de siste 15 år har gått i samme retning som den gikk i 1920-årene, skulle tallet nå være redusert en del.

Ingen kan tjene 2 herrer, er det sagt. Derfor bør det bli en større yrkesdeling mellom jordbruk og fiske og andre yrker som fiske nå er kombinert med. Det vil være en fordel både for jordbruket og fisket, fordi det da blir vist større interesse og ytt mer arbeid enn tilfellet er nå. Og jo mer effektivt vårt arbeid blir, desto større blir det økonomiske resultat. De som hevder dette syn, vil at en skal påskynde den yrkesdeling som vi allerede har sett utvikle seg nå i ca. 50 år, ikke minst på grunn av fiskeflåtens motorisering.

På den annen side kan en si at jordbruk og fiske hører naturlig sammen. Naturens gaver faller slik, at torsk og sild kommer til kysten om vinteren på en tid da det er mindre å gjøre i jordbruket. Det er en enkel sak å fiske i de store sesongfiskeriene, og de kontanter det skaffer, er nødvendig å ha for å få endene til å møtes på de forholdsvis små brukene som vi nå engang har i norsk jordbruk i kyststrøkene. Så kan det igjen innvendes at disse sesongfiskerne tar brødet fra de fiskere som ikke har noe annet enn sjøen å holde seg til. Flere forskjellige hensyn gjør seg således gjeldende.

»Det var en gang — —«

Nordlandsbyggede halvdekkete sneiseilere av Hardangertypen i et Finnmarksvær. (Fig. 19, s. 213. Norsk Havfiske. Thor Iversen: Farkoster, redskaper og fangstmåter. Bergen 1905).

Det er klart at også en omstillingsprosess i fisket måtte gå hånd i hånd med en systematisk yrkesopp-læring og en utbygning av det sosiale trykdeapparat. Produksjonsfaktorens arbeid er i den særstilling, at det er levende mennesker som det dreier seg om. En kan derfor ikke behandle dem som brikker i et spill. Det er arbeidskraftens ve og vel som er utgangs-punktet for og samtidig målet for alle våre tiltak.

At arbeidssituasjonen ville endre seg utover mot året 1950, har vært forutsett lenge. Det kommer av at fødselstallet gikk tilbake etter 1920. De som nå år om annet vokser opp til arbeidsfør alder, utgjør en mindre gruppe enn vi er vant til.

Likevel meldte nok knappheten på arbeidskraft seg noe tidligere enn de fleste hadde regnet med. Vi står imidlertid nå foran den kjensgjerning at arbeidskraften må »rasjoneres«. For den ungdommen som vokser til, står framtiden lysere enn i 1930-årene. Kystungdommen er for så vidt ikke så avhengig av ervervsmulighetene på sine hjemsteder. For den eldre befolkning, som har satt seg til med gård og grunn og utstyr til fiske, er situasjonen ganske annerledes. Mister de sine ervervsuligheter, vil de tape den kapital som er lagt ned i disse driftsmidlene. Og de er for gamle til å lære noe nytt.

En kan heller ikke sann uten videre tape en næringsvei for alt det ungdommelige pågangsmot og initiativ, aller minst i fiske. At norsk fiske i dag også er unggutten som vet at han kan bli sin egen herre, er et forhold som ikke bør undervurderes.

Sterke grunner taler imidlertid for en rasjonalisering i samme ånd som alltid har preget norsk fiskeribedrift i tider med utviklingsmuligheter.

Under et eventuelt trålfiske vil fiskerne tape sin selvstendighet, er det sagt. De vil bli industriarbeidere. Dette forhold skulle det imidlertid være mulig å ha under kontroll gjennom en kontroll med hvem som får konsesjon og hvordan det økonomiske resultat fordeles. Argumentet inneholder imidlertid noe vesentlig og viser på ny at ikke alle sider ved menneskenes velvære kan måles i kroner og øre.

Det er imidlertid også nå bare en del av fiskerne som eier fartøyene selv. Snurpenotmannskapene er således i like høy grad »Industriarbeidere« som trålfisken ville bli det. En eventuell ordning med konsesjon måtte derfor sannsynligvis omfatte all slags fiske med større fartøyer. Det er riktig å peke på dette her, selv om det ikke er plass til å gå nærmere inn på de praktiske vansker som en vil støte på.

Fiskernes »selvstendighet« er et sosialt trekk av stor verdi, men den blir noe tvilsom når den ikke bringer det økonomiske resultat som er nødvendig for å opprettholde en menneskeverdige leve-standard. Det er jo heller ikke noe i veien for at en industribefolkning kan bli lykkelig. Meget er riktignok enda ugjort på dette område. Men vi ser i dag at både bondene og fiskerne setter industriarbeidernes lønninger opp som mål i likestillingskravene.

De alminnelige utviklingstendenser i samfunnet i dag gjør oss stadig mer avhengig av hverandre. Arbeidet med å bygge ut et effektivt trykdeapparat og

en mer omfattende sosialpolitikk i det hele, må effektiviseres. Ikke minst de sørgelige erfaringer fra sjøfarten tilsier dette.

Samme resultat kommer en også fram til på en annen måte. Legger en noe mer om i retning av en kapitalintensiv drift, som trålfisket jo er, vil næringen bli mer følsom for konjunktorene. Kombinasjonen jordbruk—fiske har i så måte gitt ganske verdifulle og for samfunnet billige støtputer i krisetiden. Det er et spørsmål om ikke staten i virkeligheten slapp meget billig fra fiskerikrisene i mellomkrigstiden. Men dermed er det ikke sagt at det var en for samfunnet rasjonell måte å avvikle krisen på. Fiskerne fikk i denne tiden så mange ulivssår og kystbefolkningen måtte for å gjennomleve det hele skruke sin levestandard lenger ned enn tillatelig.

Trålfiske kan nå drøftes ut fra to forutsetninger:

1. At fangstresultatet skal holdes oppe på nivået fra sluttén av 1930-årene.

2. At det blir mulighet for en ekspansjon. Den kunne da ta form av et utvidet trålfiske.

Svikter denne forutsetning, vil situasjonen bli en annen. Dersom det da blir høve til å drive mer ut-

strakt trålfiske enn nå, vil et forholdsvis lite antall trålfiskere kunne bringe i land fisk nok til dekning av den beregnete eksport. En ville da, dersom denne omlegging av fisket kom hurtig og i forholdsvis stort omfang, stå overfor en krise for de fiskere som driver kystfiske etter torskeartet fisk med garn, liner og juksa. Dette ville virke videre til andre fiskerier som ikke direkte angår trålfiske, idet kystfiskerne vil få brutt den harmoni som nå er til stede mellom de enkelte sesonger.

Selv om omlegging til delvis tråling kan bare skje litt etter hvert og over et forholdsvis lengre tidsrom.

Den stilling vi står i i dag rent fangstteknisk, gjør at dette er den eneste mulighet som foreligger. Vi har ikke så mange farkoster som egner seg for trålfiske, og vi har ikke så mange øvete fiskere. Det skal imidlertid ikke nektes at dette kan komme til å bli et kappløp om mulighetene for å bli utestengt fra våre naturlige fangstfelter.

Selv om dette ikke kan regnes med en ekspansjon, må en overveie trålens muligheter.

G. M. G.

Fra sjøens »småbruksnæringer«.

Kan håkjerringkjøttet utnyttes i forindustrien?

Av Magnus Halaas.

De senere års utvikling av våre fiskerier har ikke bare utbredt seg fra skjærgården og kystbankene til mer fjerne fiskebanker i storhavet, men de har også mer og mer gått over til å omfatte mange av de fiskearter, som tidligere var ansett for å være helt verdiløse og uten noen økonomisk betydning for fiskeren.

Fiskearter som håbrand, pigghå, skate, for å nevne noen av dem, alle disse fiskearter og flere til er nå gjenstand for fangst, de er blitt en ettertraktet eksportvare og delvis også anvendt her hjemme.

Utnyttelsen av disse fiskearter er en provins lagt til næringen, og som helhet utgjør det sikkert et ganske betydelig tillegg til verdien av landets samlede fiske gjennom året.

Av de haifisker som vanligvis forekommer i våre farvann er det bare håbrand og pigghå som enda er gjenstand for full utnyttelse. Håkjerring (Somniosus microcephalus) har vært kjent og fisket her i landet

lang tid tilbake og fremdeles drives det håkjerringfiske, men bare for leverens skyld; resten av fisken lempes til sjøs igjen etter at leveren er uttatt.

Fra tid til annen har det vært forsøkt å få kjøttet anvendt til fôr for dyr og til folkemat uten at en kan si at disse forsøk har hatt noe heldig utfall.

Under den første verdenskrig ble det eksportert håkjerringkjøtt til utlandet, men denne eksport sluttet da krigen var over. Under siste krig var håkjerringkjøttet igjen på markedet her hjemme, delvis som folkemat og dels som dyrefôr, men produktet led samme skjebne som før, det ble meget dårlig mottatt både av folk og dyr, og dette med god grunn, det smakte dårlig og luktet vondt.

Folk sier i alminnelighet at håkjerringkjøttets store innhold av ammoniakk gjør det uskikket til anvendelse både for folk og dyr. Dette er i en viss grad

riktig da de urinstoffer som finnes i haifiskene har særlig lett for å spaltes og gå over til ammoniakk.

Det har tidligere vært foretatt kjemiske analyser av håkjerringkjøttet og visstnok også av brugdekjøtt for å få et innblikk av den nedbrytende prosess som foregikk i den ellers tilsynelatende friske vare. Det har imidlertid bestandig vist seg å være betydelige mengder ammoniakk til stede allerede ved første analyseprøve, og senere dannet ammoniakken en stadig stigende kurve.

I alle prøver som var å få, viste det seg bestandig at utviklingen av ammoniakk var i full gang, det var således ikke mulig å få rede på hva tid denne prosess begynte.

Ved Fiskeridirektoratet hersket imidlertid den oppfatning at det var en mulighet for at de prøver som ble anvendt i analysene var for gamle, det vil si prøvene brukte for lang tid fra fangstplassen til laboratoriet, kunne det bringes fram til laboratoriet absolutt friskt råstoff var det mulig at analysene kunne framvise positive resultater.

Med dette for øye ble det fra Fiskeridirektoratet utsendt en ekspedisjon til fjordene i nærheten av Bergen for å drive prøvofiske etter håkjerring og på denne måte få tak i prøve til analyse så nær laboratoriet som mulig, slik at prøven kunne komme fram i absolutt frisk tilstand.

Ekspedisjonen reiste fra Bergen siste dager av mars måned d. å., og som redskap bruktes alminnelig håkjerringline agnet med frossen vårsild og hvalspekk.

Den første fisken ble tatt tirsdag 2. april 1946 omkring kl. 9 fm, på Bjørnefjorden N. Brd. 60, 6, 6. L. O. Gr. 5. 24,2.

Fisken ble flådd og skåret i stykker. Prøve ble iset i kasse og sendt til Fiskeriforsøksstasjonen i Bergen fra Hagavik. Den var fremme på laboratoriet få timer etter at fisken var død. Resten av fisken ble saltet i tønne.

Neste prøve ble sendt fra Skånevik i Sunnhordland den 3. april og behandlet på samme måte som den første. Prøven kom fram til laboratoriet samme dag. Denne fisk ble tatt i Åkrafjord. N. Br., 59,44,8. L. O. Gr. 5,19,04.

Tredje prøve ble tatt med til Bergen av ekspedisjonen 9. april og brakt til laboratoriet dagen etter. Denne fisk ble tatt på Bjørnefjorden. N. Br. 60,7,7. L. O. Gr. 5,19,04.

Analysene ble foretatt av Fiskeriforsøksstasjonen i Bergen, og de strakte seg gjennom flere uker. Det ble analysert både ferskt og saltet kjøtt. Denne gang kunne det ikke påvises noe ammoniakk, hverken i det isete eller i det saltete kjøtt. De ferske isete prøver lå i is opp til 16 døgn, da først begynte det å utvikle seg ammoniakk.

Jeg skal ikke komme nærmere inn på de tekniske detaljer ved analysene, men skal innskrenke meg til bare å framsette følgende konklusjon.

Etter de undersøkelser av håkjerring som ble foretatt av Fiskeriforsøksstasjonen ser det ut som at kjøttet ikke inneholder ammoniakk eller andre giftstoffer som antas å være til hinder for at kjøttet kan anvendes på en rasjonell måte. Forutsatt at det kommer under konservering på is eller i salt innen kortest mulig tid etter at fisken er død.

Av analysene framkom det at kjøttet inneholder omkring 20 prosent fett og eggehvite på høyde med andre fiskeprodukter.

Haifiskenes kjøtt vil neppe bli mottatt med noen begeistring i den norske husholdning. Dertil er vår gane for fint innstillet når det gjelder produkter fra havet, men jeg kan ikke skjønne annet enn at det her er en oppgave for vår fôrindustri. Her er fett og her er eggehvitestoffer til stede i rikelig mengde prosentvis sammenliknet med andre fiskeprodukter som foredles til dyrefôr.

Jeg kunne tenke meg at sildoljefabrikkene var de rette instanser til å ta seg av en slik oppgave og særlig i en tid da de ellers står stille.

Når man ser bort fra det årvisse fiske etter håkjerring, som foregår i de nordlige farvann så vet man i grunnen lite om dens opptreden langs kysten og inne i de dype fjorder.

Vi vet at den er til stede, men i hvilken mengde den forekommer er enda lite kjent.

Av de sterkt begrensede forsøk som er gjort i dypfjordene i nærheten av Bergen understøttet av samtale med folk som driver sitt daglige fiske der, har en all grunn til å tro at håkjerringen er til stede i disse strøk i betydelig mengde, særlig i tiden oktober—januar.

Den opptrer da på de vanlige fiskeplasser hvor det drives etter kveite og brosme. Den er til stor plage for fiskerne i det den biter av og ødelegger redskapene, rent unntakelsesvis kan den bli med opp.

Hvis det kan vise seg at fisken kan anvendes til førstoffer og dens fett nyttiggjøres, vil uten tvil fiskeren ved hjelp av spesialredskaper sørge for tilgang av råstoff, selvsagt under forutsetning av at det kan oppnås en pris som gir ham noenlunde lønn for hans arbeid.

KLIPP

Norges Fiskarlag som nylig har holdt et utvidet landsmøte i Trondheim, vedtok enstemmig følgende forslag angående lagets innstilling til trålerspørsmålet (i følge referat i »Bergens Tidende« 30. september 1946):

1. Norges Fiskarlag fastslår at laget er motstander av enhver form for privatkapitalistisk trålfiske.
2. Norges Fiskarlag protesterer mot at trålerloven — med sikte på utvidet trålfiske — på det nåværende tidspunkt blir tatt opp til revisjon.
3. Trålfangst fisk må underlegges salgslagenes kontroll i de distrikter hvor fangsten ilandbringes.
4. Så fremt myndighetene ignorerer organisasjonens oppfatning av trålerspørsmålet, vil Norges Fiskarlag, eventuelt i samarbeid med andre organisasjoner, gripe inn med de midler en finner hensiktsmessig for å stanse en utvidelse av privatkapitalistisk trålfiske.

»Bergens Tidende« reagerer ganske kraftig på Norges Fiskarlags holdning og skriver den 30. september redaksjonelt under tittelen »Stillstand eller ekspansjon« følgende:

»Styret i Norges Fiskarlag har på ny drøftet spørsmålet

om trålfiske og slår fast at laget er motstander av en hver form for sånt fiske. Laget protesterer mot at trålerloven på det nåværende tidspunkt tas opp til revisjon, og hvis myndighetene skulle ignorere dette standpunkt, vil Norges Fiskarlag i samarbeid med andre organisasjoner »gripe inn med midler en finner hensiktsmessige for å stanse en utvidelse av privatkapitalistisk trålfiske«, heter det i vedtaket som er gjort.

Den form vedtaket har fått tyder på at lagets holdning mot trålfisket er blitt enda mer avvisende enn for en tid siden. I vår var styret stemt for å gi sin tilslutning til trålfiske på samvirkebasis, mot at det ble ført en »økonomisk politikk som tok sikte på full beskjeftigelse og en alminnelig industrialisering av våre kyststrøk, slik at det blir arbeid for dem som ønsker å søke seg bort fra fiskeriene«.

Vedtaket som nå er gjort kan ikke forstås på annen måte enn at laget vil kjempe for at det ingen forandring eller omlegging skjer i fiskeriene — muligens ikke fordi en er fornøyd med situasjonen som den er, men fordi en er redd for det som i tilfelle vil komme.

Vi kan ikke skjønne annet enn at det er større grunn til å være redd den situasjon som kommer om vi nå lar utviklingen stanse opp og slår oss til ro med de gamle driftsformer. Angsten for at det ikke vil bli avsetning for fangsten om vi går over til tråling og at dette ville føre til prisnedslag og ulønnsomhet for de fiskerne som bruker alminnelig gammeldagse redskaper, har vært og er fremdeles en av hovedgrunnene til at så mange norske fiskere har vært imot at tråling ble tillatt. Det er sannsynligvis også hovedgrunnen for Norges Fiskarlag. Men i dag vet vi at engelskmennene tråler som de har gjort gjennom mange år, og de bygger opp en større trållåte enn noen gang tidligere, tyskerne er alt i full gang med tråling, og vil komme til å fortsette driften og sannsynligvis utvide den enten vi liker det eller ei, islendingene har bygget opp en stor trålerflåte og går videre på den veien, det samme har færøyingene gjort. På den pyreneiske halvøy, hvor vi har hatt gode avtakere for norsk tørrfisk og klippfisk, er også oppbyggingen av en trålerflåte i full gang. Vi har heller ingen garanti for at ikke nederlenderne, svenskene og danskene legger ut på de norske hav med trål ombord. Alle disse trålernasjonene kommer hurtig til å ta den plass Norge skulle ha på markedene, og ikke bare det, men også den plass Norge tidligere har hatt. Når den tid kommer, i nær eller fjern framtid, at markedene blir mettet med fisk og kampen om markedene begynner for alvor, vil de norske fiskere ha vanskelig for å konkurrere. Trålerne tar opp større mengder enn norske fiskerifartøyer med sine gammeldagse redskaper kan gjøre, de kan selge billigere og likevel drive regningssvarende. Det blir et priskappløp som de norske fiskere kommer til å tape.

Da vil det lite nytte for Norges Fiskarlag og fiskernes salgsorganisasjoner å rope på statsmaktene. Hverken samvirke eller organisasjon vil kunne redde næringen i en slik situasjon, og arbeidsløsheten blant fiskerne langs Norges kyst blir større enn den arbeidsløshet som et gjennomført trålfiske i hvilken som helst form kunne føre til.

Den dag kan også komme, og den vil komme, at norsk fiske med gammeldagse redskaper ikke gir det samme store utbytte som det har gitt det siste år. En tilbakegang i torskebestanden i de nordlige farvann, noe som har foregått periodevis tidligere og som en må regne med vil kunne skje også i framtiden, vil først og sterkest merkes for de norske sesongfiskerier nordpå. Trålerne vil også merke det, men de kan intensivere driften og lete fisken opp ute på havet. De har iallfall sjanse til fangst, noe som fiskerne i Lofoten og Finnmark ikke har.

Vi har sagt det før og vil gjenta det, det er utvilsomt riktig selv om Norges Fiskarlag ikke vil ta hensyn til det: Den dag vil komme at også Norges Fiskarlag ser nødvendigheten av en sterk og omfangsrik norsk tråling, men da kan alle utveier være stengt for oss. De forslagene som mektige nasjoner framsatte og arbeidet for på fiskerikonferansen i London i vår og som gikk ut på regulering av fiskeriflåten i Nordsjøen på grunnlag av den deltakelse de enkelte nasjoner tidligere har hatt, viser hva som vil kunne skje.

Norges Fiskarlags politikk er innsnevrende for næringen, ikke ekspansiv. Det kommer tydelig fram i en pasus i meldingen fra møtet i Trondheim, hvor det heter: *»I dag er ikke situasjonen slik at det er behov for å øke fangstmengden*

Juksafiskere på Lofothavet mars 1946.

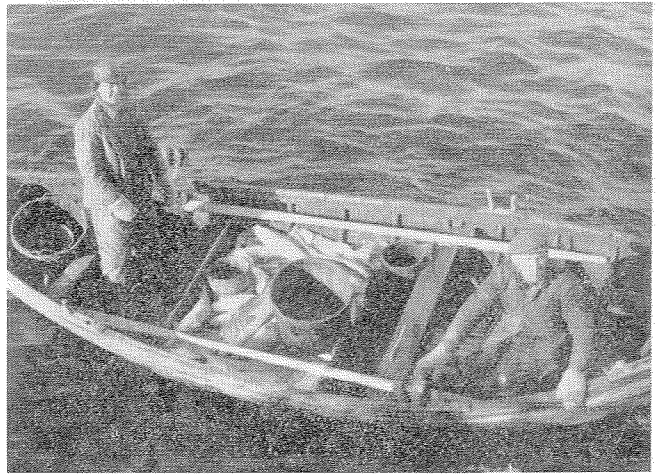

Foto: Eggvin.

ved utvidet trålfiske.» Og dette sier Norges Fiskarlag i denne tid, når folk i en fiskeby som Bergen må savne fisk i en utstrekning som ingen hadde tenkt mulig. I Oslo er det så visst heller ikke noen overflod på fisk. Og til utlandet kan vi i dag selge alt vi bare kan fiske opp. Likevel er det ikke etter Norges Fiskarlags mening behov for å øke fangstmengden. Det er en tankegang som i årene framover i sin konsekvens bare kan og vil føre til en ting: Vår fiskeripolitikk vil komme til å gå ut på at vi alltid skal holde fangstmengden i underkant av behovet. Med et utbygget samvirke og faste sterke salgsorganisasjoner på fiskernes egne hender, er det en politikk som kan gjennomføres iallfall en tid framover. Men det vil ikke bli til noen lykke eller framgang for de norske fiskere. Rett nok kan en holde prisene oppe en stund på den måten, men en taper marked i konkurransen med trålernasjonene.

Skal ikke vår fiskeripolitikk være ekspansiv i en tid som denne, kan den aldri være det. Forholdene ligger bedre til rette for en utvidelse og en omlegging til mer rasjonelle driftsmetoder enn noen gang tidligere, og det er uvisst om vi får en slik sjanse senere. Varsomhet er en dyd, men fiskerne skulle iallfall vite at de må våge noe om de skal vinne noe.

Et lite lyspunkt i denne triste atmosfære av motstand mot all utvikling er fiskeridirektørens og fiskeridepartementets standpunkt om å gå i gang med forsøksdrift. Fiskeridepartementet har foreslått bevilget kr. 425 000 til bygging av et trålerfartøy for forsøksdrift, men til selve tålerspørsmålet har heller ikke departementet tatt standpunkt.

Meldinger fra Nord-Norge viser at vi går inn i en tid med knapphet på mannskaper til fiskeflåten. En stor del av flåten ligger fortoyet på grunn av mangelen på mannskaper. Det er selvsagt oppbyggingen i Finnmark og etterspørselen etter arbeidshjelp på land, som har skapt denne situasjon. Men vi skal samtidig være klar i industrien og i forskjellige yrker på land i årene framover ikke så lett vil kunne dekkes som tidligere. Den sterke nedgang i tallet på ungdom kommer her til å spille inn i en hel mannsalder. Hva var da naturligere enn at vi tilrettela en rasjonalisering som samtidig kunne være en ekspansjon i fiskeriene på grunnlag av tråling just i en slik tid.